

[Pelle Voigt]

Jeg skal heller ikke genere ministeren i dag med at stille spørgsmålet om, hvorledes et land som Tyrkiet, hvor de mest fundamentale demokratiske rettigheder som sagt krænktes, egentlig fortsat kan være medlem af NATO, der jo hævder at være en demokratisk alliance.

Nej, vi vil i al beskedenhed nøjes med at forsøge at få konstateret, at folketinget ikke vil acceptere de tyrkiske repræsentanter i Europarådets parlamentariske forsamling som demokratisk valgte parlamentarikere, så længe demokratiet ikke er gennemført i Tyrkiet, så længe menneskerettighederne krænktes, og så længe der ikke har fundet ordentlige og demokratiske valg sted.

Derfor skal jeg på vegne af forespørgerne, mig selv og hr. Albrechtsen fra VS, fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget konstaterer, at fundamentale menneskerettigheder fortsat krænktes og demokratiet langtfra er genindført i Tyrkiet helt ud, tager folketinget afstand fra tyrkiske repræsentanters deltagelse i Europarådets parlamentariske forsamling og går derefter over til næste sag på dagsordenen.«

Jeg håber, at denne dagsorden, når vi har skubbet de øvrige kontroversielle spørgsmål ud, som der fortsat vil være uenighed om også i Europarådsdelegationen, kan samle et bredt flertal her i folketinget, og at de medlemmer af Europarådsdelegationen, som måtte føle trang til det, kan rejse tilbage til Strasbourg til den næste samling med det rygstød, det vil være at vide, at det danske folketing ikke anerkender den såkaldte genindførelse af demokratiet i Tyrkiet, men fortsat tager afstand fra krænkelsen af menneskerettighederne i dette land.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Lasse Budtz (S):

Først vil jeg gerne takke udenrigsministeren for hans i virkeligheden meget klare fordommelse af situationen i Tyrkiet. Ministeren gentog regeringens beklagelse af, at et af

Europarådets medlemslande fortsat er præget af alvorlige krænkelse af de grundlæggende menneskerettigheder, hvis sikring og overholdelse udgør en hjørnesten i samarbejdet mellem Vesteuropas demokratier inden for Europarådets rammer. Det er jo rigtigt.

Socialdemokratiet deltager i fordømmelserne, og det er givet, at det vil gøre indtryk, at den danske regering indtager et så klart og skarpt standpunkt.

Vi er også enige med ministeren i, at den seneste udvikling i Tyrkiet ikke har gjort klagesagen mod Tyrkiet rejst af Danmark og fire andre lande ved Europarådets Menneskerettighedskommission overflødig. Hvis Tyrkiet blev udelukket af Europarådets forskellige organer, ville klagesagen nok ændre karakter, idet Tyrkiet derved holder op med at deltage i Menneskerettighedskonventionen og -kommissionen, men juridiske eksperter har oplyst, at sagen godt kunne løbe videre; dog ville man næppe være i stand til at sende repræsentanter for kommissionen til Tyrkiet.

Socialdemokratiet kunne blive tilskyndet til at være med til at indlede en procedure, der fører til Tyrkiets udelukkelse, men en nøgtern bedømmelse af de politiske muligheder fortæller os, at det er højst tvivlsomt, om der er det fornødne flertal for Tyrkiets udelukkelse i Ministerkomiteen, eller om dette kan skabes, for der skal $\frac{2}{3}$ flertal til.

En udelukkelse af Tyrkiet, som altså faktisk ville være retfærdig, ville efter nogles mening drive Tyrkiet i armene på religiøse og politiske kræfter i den arabiske verden, men en udelukkelse ville muligvis også udvide den amerikanske indflydelse i landet betydeligt, og det er der store politiske grupper med absolut respekt for demokratiet i Tyrkiet der bestemt ikke ønsker.

Men når man bedømmer sagen, bør man huske, at det ikke kun drejer sig om Tyrkiet. Det drejer sig unægtelig i høj grad også om Europarådet og denne vestlige organisations troværdighed og værdighed. Europarådet blev skabt for at beskytte demokratiet og menneskerettighederne, og det er en kendsgerning, at demokratiet endnu ikke er blevet genindført i Tyrkiet. Det er også en kendsgerning, at menneskerettighederne overtrædes hver eneste dag.

Den tyrkiske presse er ikke fri. Den tyrkiske fagforeningsbevægelse er fortsat ikke fri.